

s ygn. akt II Ko 264/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 06 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący	-	sędzia Jacek Klęk
Protokolant	-	staż. Magdalena Tomczyk

w obecności prokuratora Włodzimierza Klimaszewskiego i z udziałem Skarbu Państwa reprezentowanego przez prokuratora, po rozpoznaniu w dniu 6 IX 2021 r. sprawy z wniosku **A. S.** o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w dniu 12 stycznia 2016 r. w sprawie 3 Ds. 720/15 Prokuratury Rejonowej w Sieradzu,

1. Oddała wniosek;
2. Kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UWO	Sygnatura akt	II Ko 264/21	
WNIOSKODAWCA			
A. S.			
ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	

3.000 zł za niewątpliwe niesłuszne zatrzymanie do sprawy 3 Ds. 720/15	ustawowe od uprawomocnienia wyroku		
3.	Inne		
Ustalenie faktów			
Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	12 stycznia 2016 r. godz. 06.10, A. S. został zatrzymany na podstawie postanowienia o przymusowym doprowadzeniu i zatrzymaniu wydanym przez Prokuratora Rejonowego w Sieradzu 11 stycznia 2016 r., do sprawy sygn. akt 3 Ds. 720/15. A. S. zarzucono to, że w dniu 02 grudnia 2015 roku w S. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z T. M. i D. W., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej po uprzednim wyważeniu drzwi prowadzących do pomieszczeń piwnicznych, dostał się do wnętrza budynku mieszkalnego, gdzie po splądrowaniu pomieszczeń mieszkalnych, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 400.000 zł i 65.000 Euro oraz złotej biżuterii o wartości 10.000, czym działał	Prot. zatrzymania osoby	5 akt sprawy II Ko 264/21 (k. 242 akt sprawy 3 Ds. 720/15)

	na szkodę M. i G. Ć., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. Podejrzany nie przyznał się do jego popełnienia i skorzystał z przysługującego mu prawa do odmowy składania wyjaśnień.		
post. o przedstawieniu zarzutów	245 akt sprawy 3 Ds. 720/15		
prot. przesłuchania podejrzanego	247-249 akt sprawy 3 Ds. 720/15		
3.1.2.	13 stycznia 2016 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Sieradzu skierował do Sądu Rejonowego w Sieradzu wniosek o zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.	wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania	6-8 akt sprawy II Ko 264/21 (k. 267-269 akt sprawy 3 Ds. 720/15)
3.1.3.	Postanowieniem z 14 stycznia 2016 r. wydanym w sprawie II Kp 22/16 Sąd Rejonowy w Sieradzu nie uwzględnił wniosku Prokuratora o zastosowanie wobec A. S. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i zarządził niezwłoczne zwolnienie zatrzymanego. W postanowieniu Sąd wskazał, że dowody przedstawione przez oskarżyciela publicznego mają jedynie charakter poszlak nie dostarczających dostatecznych danych wskazujących na	post. sygn. akt II Kp 22/16	9-10 akt sprawy II Ko 264/21 (k. 291-292 akt sprawy 3 Ds. 720/15)

	<p>sprawstwo podejrzanego ani na duże prawdopodobieństwo, że dopuścił się zarzucanego mu czynu.</p> <p>Podejrzanego zwolniono tego samego dnia o godz. 16.35.</p>		
prot. przesłuchanie A. S.	45v akt sprawy II Ko 264/21		
3.1.4.	<p>A. S. przed zatrzymaniem utrzymywał się z prac dorywczych. Nie miał kontaktu z lekarzem po zatrzymaniu (i nie zgłasza w tym zakresie żądania). Wnioskodawca korzystał z usług obrońcy na czas trwania postępowania, który reprezentował go podczas posiedzenia w przedmiocie wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania i w związku z tym poniósł koszty obrony.</p>	przesłuchanie A. S.	45v akt sprawy II Ko 264/21
prot. posiedzenia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania	6 akt sprawy II Kp 22/16		
3.1.5.	<p>Postanowieniem z 29 czerwca 2019 r. sygn. akt PR 1 Ds. (...).2018 (pierwotna 3 Ds. 720/15) Prokurator Prokuratury Rejonowej w Sieradzu umorzył postępowanie wobec A. S. z uwagi na niepopelnienie przez podejrzanego zarzucanego mu czynu, jak i umorzył całość postępowania z uwagi na niewykrycie</p>	postanowienie umorzeniu śledztwa o	993- (...) akt sprawy 3 Ds. 720/15

sprawców. Prokurator wskazał, że nie ujawniono w toku śledztwa żadnych dowodów bezpośrednich, przemawiających za sprawstwem podejrzanych (w tym wnioskodawcy), bądź osób wskazanych przez pokrzywdzonych i świadków. Ujawnione poszlaki nie pozwalają zaś na przełamanie nakazu interpretacyjnego, o którym stanowi art. 5 § 2 k.p.k.

Powołane wyżej postanowienie to zostało zaskarżone przez pokrzywdzonych następnie uchylone a sprawa przekazana do dalszego prowadzenia przez Sąd Rejonowy w Sieradzu postanowieniem z 13 grudnia 2019 r. sygn. akt II Kp 619/19 w zakresie zarzutów dotyczących przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. Sąd wskazał przede wszystkim na niepełność materiału dowodowego i rozbieżności w zakresie poprawy stanu majątkowego podejrzanych (w tym A. S.).

Postanowieniem z 22 czerwca 2020 r. wydanym w sprawie PR 1 Ds. 11.2020 ponownie umorzono prowadzone postępowanie, powołując się na tożsame okoliczności.

Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem

	Prokuratora Okręgowego w Sieradzu 11 września 2020 r. w sprawie P. D. 1.2020. Prokurator wskazał, że pomimo przeprowadzenia większość zleconych czynności, zebrane dowody nie dostarczyły podstaw do skutecznego wniesienia aktu oskarżenia wobec podejrzanych, w tym A. S..		
Postanowienie Sądu Rejonowego w Sieradzu z 13 grudnia 2019 r. sygn. akt II Kp 619/19	(...)- (...) akt sprawy 3 Ds. 720/15		
Postanowienie o umorzeniu śledztwa PR 1 Ds. 11.2020	(...)- (...) akt sprawy 3 Ds. 720/15		
Postanowienie Prokuratora Okręgowego w Sieradzu sygn. akt P. D. 1.2020	(...)- (...) akt sprawy 3 Ds. 720/15		
3.1.6.	Wnioskodawca nie wiedział o możliwości dochodzenia roszczenia związanego z niesłusznym zatrzymaniem. Wniosek złożył po uzyskaniu w nieokreślonym czasie informacji od współosadzonego przebywającego z nim w jednej celi.	przesłuchanie A. S.	45v
Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty

3.2.1.			
ocena DOWODÓW			
Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
3.1.1	Dokumenty uwzględnione przy ustalaniu stanu faktycznego	Sąd Okręgowy uznał zgromadzony w sprawie i wymieniony ogół dokumentów za w pełni wiarygodny. Dokumenty zostały sporządzone zgodnie z przepisami prawa, we właściwym trybie i formie oraz przez uprawnione i właściwe do tego organy (osoby). Żadna z osób, w tym wnioskodawca, nie kwestionowała ich wiarygodności oraz okoliczności mu towarzyszących. Dotyczy to w szczególności dokumentów z prowadzonego postępowania przygotowawczego zakończonego umorzeniem postępowania, jak i tych, które zostały załączone przez wnioskodawcę, albowiem są one kopiami poświadczonymi za zgodność z oryginałami dokumentów znajdujących się w aktach postępowania przygotowawczego.	

3.1.3	przesłuchanie A. S.	<p>Zeznania złożone przez wnioskodawcę są wiarygodne. Korespondują one ze zgromadzoną w toku postępowania dokumentacją, w tym wynikającą z prowadzonego postępowania w sprawie 3 Ds. 720/15 (i późniejszymi sygnaturami). Dotyczy to zarówno okoliczności zaistniałych w trakcie postępowania prowadzonego przez oskarżyciela publicznego, jak i przed Sądem Rejonowym w Sieradzu związanego z procedowaniem w zakresie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Okoliczności podawane przez wnioskodawcę nie były kwestionowane w żaden sposób i pozostają zbieżne ze sobą oraz pozostałym materiałem dowodowym.</p>	
<p><i>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i></p>			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
<p>PODSTAWA PRAWNA</p>			

Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
1.	Kwota 3.000 zł	ustawowe od uprawomocnienia wyroku	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Na podstawie art. 552 § 2 k.p.k., oskarżonemu, który w wyniku wznowienia postępowania, kasacji lub skargi nadzwyczajnej został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien być ponieść. Na podstawie art. 552 § 4 k.p.k., odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w przypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.			

Zgodnie z art. 558 k.p.k., w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, w zakresie nieuregulowanym przepisami Kodeksu postępowania karnego, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. To oznacza, że warunki przyznania zadośćuczynienia należy ustalić stosując odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego.

Instytucja zadośćuczynienia uregulowana w art. 445 § 1 k.c. wskazuje, że zadośćuczynienie powinno być adekwatne do ustalonej wielkości krzywdy, pełniąc funkcję kompensacyjną, a przyznana suma ma stanowić równoważnik poniesionej szkody niemajątkowej. Przyznana kwota ma za zadanie wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne związane z pozbawieniem wolności (w realiach niniejszej sprawy) oraz ułatwić przewyciężenie ujemnych przeżyć. Miernikiem rozmiaru cierpień i dolegliwości w ustalonym stanie faktycznym pozostają czas stosowania zatrzymania oraz okoliczności jemu towarzyszące. Bez wątplenia znaczenie co do wysokości przyznanej

kwoty ma również wpływ zatrzymania na życie codzienne wnioskodawcy oraz następstwa związane z zatrzymaniem, m.in. utrata dobrego imienia, problemy w sferze zawodowej czy psychicznej.			
Inne			
3.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA			
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
Wnioskodawca A. S. na podstawie art. 552§ 4 k.p.k. wystąpił z wnioskiem o zasądzenie od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 3.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne jego zatrzymanie do sprawy 3 Ds 720/15.	Od uprawomocnienia się wyroku		

w ramach uzasadnienia wskazał, że postępowanie to zakończyło się umorzeniem śledztwa bez skierowania przeciwko komukolwiek, w tym wnioskodawcy, aktu oskarżenia.

Należy jednak mieć na względzie, że wnioskodawca był zatrzymany w okresie od 12 stycznia 2016 r. godz. 06.10 do 14 stycznia 2016 r. godz. 16.35, z zatem zgodnie z regulacją art. 555 k.p.k. termin rocznego przedawnienia roszczeń o odszkodowanie i zadośćuczynienie związanych z niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem biegnie (w przypadku zatrzymania) od daty zwolnienia, czyli w tym przypadku od 14 stycznia 2016 r. godz. 16.35. Co więcej do przedawnienie roszczeń wnioskodawcy doszło także gdyby uwzględnić trzyletni okres przedawnienia roszczenia obowiązujący w 2016 r.

Co prawda, zgłoszenie przez uprawnionego żądania po upływie przewidzianego w art. 555 k.p.k. terminu prowadzi do jego oddalenia jedynie w razie podniesienia przez prokuratora zarzutu przedawnienia (w niniejszej sprawie prokurator zgłosił taki zarzut), jednak nie jest to bezwzględne. Sąd ma bowiem obowiązek

zbadać, czy zgłoszenie takiego zarzutu nie prowadzi do naruszenia zasad współżycia społecznego i społeczno-gospodarczego przeznaczenia tego prawa, rozumianego zgodnie z art. 5 k.c. W sytuacji stwierdzenia, że doszłoby do naruszenia takiej zasady, ma możliwość uwzględnienia roszczenia nawet mimo upływu przewidzianego prawem terminu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r. sygn. akt V KK 391/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 16 sierpnia 2018 r. sygn. akt II AKa 79/18).

Orzecznictwo wykształciło katalog okoliczności, które uzasadniają uwzględnienie takiego roszczenia mimo upływu terminu przedawnienia. Choć katalog ten nie jest zamknięty, to jednak stanowi wyznacznik rangi okoliczności, które należy rozpatrywać w podobnych sytuacjach. Kluczowym jest to by były to okoliczności niezależne od wnioskodawcy, jak:

- długotrwała obłożna choroba;
- całkowity upadek sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji;

- choroba psychiczna;
- ubezwłasnowolnienie;
- długotrwały pobyt za granicą, połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem.

Nie można zaliczyć do takich okoliczności w szczególności

przekroczenia terminu do wystąpienia z roszczeniem z uwagi na brak wiedzy o nim, braku informacji w tym zakresie ze strony sądu (z wyjątkiem zaistnienia błędnego pouczenia ze strony organu procesowego), brak wykształcenia

prawniczego - czyli nieznajomość prawa (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 07 lutego 2019 r. sygn. akt II AKa 6/19 czy postanowienie Sądu Najwyższego z 03 stycznia 2019 r. sygn. akt III KK 213/18).

Takie okoliczności są sytuacjami zależnymi od wnioskodawcy, który mógł uzyskać na własną rękę pomoc w zakresie możliwości zaskarżenia niewątpliwie niesłusznego zatrzymania.

W niniejszej sprawie wnioskodawca sam wskazał, że nie miał wiedzy na temat możliwości dochodzenia roszczeń związanych z niesłusznym zatrzymaniem, lecz dowiedział się tego od

współosadzonego przebywającego z nim w jednej celi, przy czym nie skonkretyzował, kiedy ta rozmowa miała miejsce ani też nie ujawnił danych współosadzonego. Trzeba przy tym zaznaczyć, że wnioskodawca wskazał, że w toku umorzonego śledztwa, dla potrzeb którego został zatrzymany, korzystał z pomocy prawnej obrońcy ustanowionego z wyboru.

Powyższe zatem wpisuje się w okoliczności, które orzecznictwo przyjmuje za zależne od wnioskodawcy, a więc nie zasługujące na uwzględnienie przy rozważaniach dotyczących uwzględnienia roszczenia mimo upływu terminu przedawnienia. A. S. miał możliwość wystąpienia z roszczeniem w przepisany terminie. Był reprezentowany przez obrońcę w postępowaniu przygotowawczym, przy czym obrońca ów uczestniczył również w posiedzeniu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania. Miał zatem wiedzę na temat daty i okoliczności zwolnienia wnioskodawcy z aresztu. Wnioskodawca nie skorzystał jednak z żadnych dróg wiodących do uzyskania stosowanych informacji na temat możliwości dochodzenia swojego roszczenia, co ma też znaczenie pod tym kątem, że

mógł uzyskać stosowne informacje również od funkcjonariuszy Służby Więziennej (od 16 listopada 2016 r. ponownie przebywa w izolacji).

Sąd stwierdza, że wyłącznie ze względu na okoliczności towarzyszące pozbawieniu wolności, mimo wszystko nie uwzględnić żądania. Badając sprawę pod tym kątem należało rozważyć zarówno długość pozbawienia wolności, jak i okoliczności towarzyszące zatrzymaniu. Jeżeli chodzi o długość izolacji, to trwała nieco ponad 2 dni, więc trudno doszukiwać się tutaj znaczącej krzywdy w życiu wnioskodawcy, zwłaszcza, że bardziej kieruje on swoje roszczenie na kwestie finansowe związane z koniecznością zapłaty wynagrodzenia adwokata (co pozostaje sferą zagadnień, o których traktuje art. 626§2 k.p.k.), jak i utratą wartości mienia stanowiącego przedmiot zabezpieczenia. To są jednak okoliczności niezwiązane ani z przedmiotem żądania ani okolicznościami branymi pod uwagę przy zadośćuczynieniu.

Wnioskodawca miał wiele lat na to, aby wystąpić z roszczeniem, i wówczas przy niewielkim przekroczeniu terminu

można byłoby rozważać kwestie nawet ewentualnego jego niedotrzymania.

Zgłoszenie jednak roszczenia ponad cztery lata po upływie terminu, m.in. z uwagi na ukrywanie się wnioskodawcy przed organami ścigania (co także przyznał) nie zostało uzasadnione żadnymi okolicznościami niezależnymi od niego. Ponadto, wnioskodawca przyjął bierną postawę, nie uzasadnił właściwie w żaden prawidłowy sposób przyczyny przekroczenia terminu ani nie podał żadnych okoliczności związanych z krzywdą, jakiej doznał podczas okresu izolacji. Sąd zatem uznał, że krzywda, jaką doznał wnioskodawca w związku z zatrzymaniem, nie jest na tyle duża, aby uzasadniała uwzględnienie roszczenia choćby w części mimo upływu terminu przedawnienia.

Tym samym odpada także potrzeba rozważań na temat odsetek od żądanej sumy.

**Inne
ROZSTRZYGNIECIA
Zawarte w WYROKU**

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku

Przytoczyć okoliczności

Koszty procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
2.	Z uwagi na treść art. 554 § 4 k.p.k., który stanowi o tym, że postępowanie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie czy zatrzymanie jest wolne od kosztów sądowych, Sąd postanowił obciążyć kosztami postępowania Skarb Państwa.	
PODPIS		
SSO Jacek Klęk		